

[Aage Fogh.]

da maa blive erhvervet paa Pladser, hvor den maatte egne sig som Tillægsjord til de gamle Husmandshuse, vi har efter de første Jordlove omkring Aarhundredskiftet, og som under de ændrede Produktionsvilkaar nu viser sig at være alt for smaa.

En Bestemmelse i Lovforslaget, der ogsaa er ny, er Bestemmelsen om, at de Landmænd, der opnaar Saneringslaan eller Rentetilskud, for Eftertiden ikke maa lade tinglyse Gæld paa deres Ejendom ud over 110 pCt. af Panteværdien. Jeg tror, det var heldigt, om vi for dansk Landbrug kunde faa en Grænse for Mulighederne for Pantsætning. Men jeg rejser i samme Forbindelse ogsaa det Spørgsmaal, om ikke det vilde være rigtigt at gaa et Skridt videre, nemlig at gennemføre en Bestemmelse, man har andre Steder, inden for visse Kredse af vort Statshusmandsbrug for Eksempel, at løse Kreditorer, altsaa Kreditorer, til hvem man har løs Gæld ud over Værdigrænsen, heller ikke kan gøre Udlæg i Ejendommen, saaledes at Debitorerne blev fredet over for de Kreditorer, der ligger ud over Ejendommens Værdigrænse.

Hvis dette Lovforslag gennemføres, skulde det efter mit Skøn have i hvert Tilfælde to Virkninger. Jeg tror, det vil have den Virkning over for en meget stor Part af danske Landmænd, der sidder i Øjeblikket saadan i det, at de, om jeg saa maa sige, knapt kan faa Hovedet over Vandet, at de vil faa Indtryk af, at nu er der i hvert Tilfælde Muligheder for dem for i en Periode at kunne klare enhver sit. De vil faa Haab til Fremtiden, og der er ingen, der vil kunne benægte, at den rent psykologiske Virkning heraf vil være meget stor og vil gøre, at mange vil strænge sig yderligere an for at udnytte de Hjælpemidler, der her er stillet til Raadighed, og et saadant Resultat kan alle og enhver se er det, vi skulde stræbe efter. Dernæst bør jo hele den Kriselovgivning, vi her er inde paa over for det danske Landbrug, før eller senere og helst snarest muligt føre til det Punkt, hvor man kan sige, at nu er vi gennem denne Lovgivning, dels af prishævende Karakter, dels af gældssanerende Art, naaet til, at Staten har det moralske Rygstød for at kunne sige, at herefter maa enhver klare sit.

Det er det Maal, vi maa stræbe imod, og det er det, vi maa ønske fra vor Side, at man, naar denne Saneringslov er gennemført og udnyttet i den Udstrækning, den bør, saa har moralsk Ret til at sige til dem,

der ikke kan overholde de indgaaede Forpligtelser, at de maa forlade Skuden til Fordel for andre. Først den Dag, vi naar det Standpunkt igen, tror jeg, vi er naaet dertil, at vi sammen med det ærede Medlem Hr. Brorsen kan vende tilbage til i Almindelighed at tale om den danske Landbostands ranke Rygge. Heller ikke jeg tror, vi kan naa nogen lykkeligere Tilstand, end at den danske Landbostand igen bliver, hvad den var tidligere, at den har Foden under eget Bord og den fulde Raadighed over de Brug, den driver. Men jeg tror ikke, vi naar dette, medmindre vi gaar ind for en Gældssanering.

Der har Gang efter Gang i Løbet af den Kriseperiode, der nu har staaet paa, i denne Sal og andre Steder staaet en Strid om, hvorvidt det, vi var ude i, var en Gældskrise eller en Produktionskrise. Gang efter Gang har vi fra radikal Side hævdet, at det var en Gældskrise, og at først den Dag, vi bragte Lovgivningen ind i saadanne Spor, at Gælden bragtes ud af Verden, vilde vi naa Maalet. Gang efter Gang har man fra anden Side sagt, at det var kun en Driftskrise, det drejede sig om. Jeg skal ikke i Dag indlede en Diskussion om, hvad det er, men jeg tror, jeg tør sige med Sikkerhed, at som Forholdene har udviklet sig, er det i Virkeligheden saadan, at hvis ikke vi gaar ind for den Betragtning, at det er en Gældskrise, ikke gaar ind for at afskaffe Gælden for de stærkest tyngede Dele af den danske Landbostand, faar vi ikke de ranke Rygge tilbage, som det ærede Medlem Hr. Brorsen saa smukt talte om.

Med disse Bemærkninger skal jeg da tillade mig paa mit Partis Vegne at anbefale det foreliggende Lovforslag til en hurtig og velvillig Behandling.

Valdemar Thomsen: Det, der gerne skulde klares gennem Forhandlingerne om det foreliggende Problem, er ikke alene, om Landbruget skal have lidt Rentetilskud og lidt Gældssanering. Nej, det, der først og fremmest interesserer Vælgerne i al Almindelighed og Landbruget i Særdeleshed, er, om den Rentepolitik, der i alt Fald officielt har været Regeringens og Flertalspartiernes, skal opgives, eller om de virkelig er villige til at sætte noget ind paa at naa et tilfredsstillende positivt Resultat.

Maa jeg forudskikke den Bemærkning, at min Kritik ikke, som Tilfældet synes at være fra anden Side, tilsigter at forhindre, at der foretages en Sanering, men tværtimod tilsigter, at en effektiv Sanering kan iværksættes.